

L'HOME CREÏLLA

CARMEN CALVO UNEIX CIÈNCIA I ART COM A SÍMBOL DE LA TRANSFORMACIÓ

Esther Díez

Una creïlla reposa sobre el coll d'un refinat home de vestit i corbata negres. El rostre vegetal es torna expressiu en aquest cos elegant i serè. Tanmateix, l'autèntic sentit li'l dóna el marc natural que li proporciona el Jardí Botànic de la Universitat de València. Es tracta d'una simbiosi entre l'ésser, l'art i la ciència que l'artista Carmen Calvo (València, 1950) volgué expressar en l'obra *Home Creïlla*, que es va poder visitar fins el darrer setembre en aquest espai natural de la ciutat. Una «dramatització de la vida», segons la definició de Wilson Lazaro, comissari de l'exposició, que representa aquesta metamorfosi constant a la qual humans i natura ens veiem repetidament sotmesos.

Aquesta és una prolongació de la línia d'arqueologia artística amb què sol treballar l'artista valenciana. La creïlla, tubercle que es transforma contínuament i aliment bàsic de la nostra dieta, esdevé l'element perfecte per a parlar de la vida i la mort, la reflexió filosòfica que subjau en el fons de l'exposició. Alhora, la introducció de Carmen Calvo en el camp de la ciència es justifica per la que, segons ella, és una relació natural amb l'art, ja que tots dos àmbits treballen amb la recerca, la creació i la investigació.

Per la seua banda, el Jardí Botànic com a escenari de l'obra representa una novetat en la solució expositiva. Es tracta d'una instal·lació sense sostre, d'un espai que convida a la interacció del visitant i que ofereix el marc sense el qual no es podria entendre el sentit d'un treball que busca acostar la natura a la gent. Segons Lazaro, qui va ser el responsable de la concepció del jardí com a galeria, aquest és també un lloc que es transforma a cada moment. Al mateix temps, per a Carmen Calvo el Botànic és el símbol de la seua infantesa, el lloc on passejà moltes d'aquelles vesprades. Per això, no s'entén l'*Home Creïlla* desarrelat d'aquest entorn.

L'original forma d'adaptar l'obra a l'espai passa per la seua divisió en quatre apartats. A l'inici és el jardí el que entra a la sala d'exposicions a través d'una plantació real de creïlla i on la projecció d'un videoart creat a partir d'escenes de diverses pel·lícules i imatges surrealistes tracta d'explicar la manera en què Carmen

El rector de la Universitat de València, Francisco Tomás, i Ramon Lapiedra, exrector de la Universitat i catedràtic de Física Teòrica, durant la inauguració de l'exposició.

Al Jardí, el vicerector de Cultura, Rafael Gil, conversa amb Carmen Calvo.

«LA CREÏLLA ESDEVÉ L'ELEMENT PERFECTE PER A PARLAR DE LA VIDA I LA MORT, LA REFLEXIÓ FILOSÒFICA QUE SUBJAU EN EL FONS DE L'EXPOSICIÓ»

D'esquerra a dreta, Laura Moreno, assistent de Carmen Calvo; Wilson Lazaro, comissari de l'exposició; l'artista Carmen Calvo i la regidora de l'Ajuntament de València Carmen Alborch.

CARMEN CALVO

«L'ART ACTUAL BUSCA LA CIÈNCIA»

Carmen Calvo i Wilson Lazaro, artista i comissari, respectivament, parlen de l'exposició «Home Creïlla»

El Jardí Botànic de la Universitat de València s'ha convertit en tot un museu d'art aquest estiu amb l'exposició *Home Creïlla* de Carmen Calvo. L'artista valenciana de renom internacional i Wilson Lazaro, conservador del Museu d'Art Contemporani Bispo do Rosário de Rio de Janeiro i comissari de l'exposició, han concebut un projecte que parla de la transformació de la vida a través d'un original plantejament que adapta la mostra als espais històrics del jardí.

Com sorgeix aquesta idea de vincular ciència i art?

WILSON LAZARO: Dins de la ciència també són presents la creació i la transformació. L'art actual busca la ciència, no la ignora. Per això és interessant utilitzar el Jardí Botànic com a espai expositiu, perquè la naturalesa sempre va canviant. Allò botànic no és mai igual, igual com l'obra de Carmen Calvo.

Com podeu definir de manera resumida el que voleu transmetre en l'obra?

CARMEN CALVO: Allò que es pretén transmetre es refereix a la vida i la mort, a l'observació. Qui no ha vist a sa casa la transformació d'éssers vius com la creïlla o la ceba?

W. LAZARO: La transformació de la vida, ja que la mort és en realitat un renaixement. Quan Carmen arriba a l'última part en què la creïlla es transforma en fòssil algunes persones diuen que és la mort, però jo dic que és la vida i ací tenim la ciència per donar-ne l'explicació.

Quins reptes representa treballar amb un element viu?

C. CALVO: En el moment en

**«SI NO CUIDEM LA NOSTRA
HISTÒRIA, LA NATURA ES
DESTRUEIX, ELS BARRIS ES
PERDEN... EL BOTÀNIC HA DE SER
UN ESPAI COMPLETAMENT OBERT,
UNA PROLONGACIÓ MÉS,
UN ESPAI SOCIAL»**

(CARMEN CALVO)

què jo vaig pensar en aquell *home creïlla* per a mi va ser com acostar-me a un element més, perquè jo treballo amb la natura. En el fons, els altres elements són la mateixa cosa. A més jo estic acostumada a pintar i a fer fotos del natural. Aleshores, per a mi es tracta d'una continuació.

De quina manera dialoga aquesta obra amb el Jardí Botànic?

W. LAZARO: S'ha de destacar que l'obra s'ha col·locat de manera que les imatges s'adaptin a la natura i el més interessant és que l'exposició canvia amb les diferents fases del dia. Jo crec que el més important és que Carmen es basa en la natura per prendre les seues imatges, però una vegada col·locades és la natura la que se n'apropia. Així queda present com la creació és present en la vida. Per això, escoltar l'obra de Carmen és com escoltar el batec del cor. És una obra que es renova per si mateixa.

Creu que una ciutat com València manté també aquesta relació amb el seu entorn?

C. CALVO: Encara cal molta emoció. Les ciutats han d'estar ben cuidades, però tot això és una qüestió política que probablement en aquesta ciutat falta. No són només esdeveniments que puguin ser més sensacionalistes, sinó que es necessita una mirada més profunda. Si no cuidem la nostra història, la natura es destrueix, els barris es perden... Per això és important el pas que ha fet el Botànic des d'un passat que jo vaig conèixer a com és en el present. Seria ideal que no existira cap hotel ni existira cap cosa, que fóra un espai completament obert, que fóra una prolongació més, un espai social.

E. D.

concep el seu treball. Una vegada a l'aire lliure, la protagonista és l'acció del visitant, que, mitjançant unes pissarres, pot convertir-se també en creador de l'obra.

Tot seguit ens trobem en un dels moments més colpidors de l'exhibició. Es tracta de la «transformació» que es compon de nou fotografies de l'artista col·locades a l'umbracle del jardí. A través d'elles, Calvo mostra el seu home creïlla en les diferents fases de creixement, de manera que siguen símbol d'un cicle que parla tant del vegetal com de la persona. Aquesta evolució acaba de nou en la vida, la quarta secció de l'obra, que incorpora el treball amb l'escultura i que permet mostrar de manera poètica aquesta transformació del material.

Tanmateix, cal remarcar que no parlem d'una única manera d'entendre la mostra. En primer lloc, es tracta d'una obra oberta a múltiples mirades i a diferents lectures: la del biòleg, la de l'historiador, la del crític d'art... D'altra banda, hem de recordar que la mateixa naturalesa de l'obra la converteix en una exhibició en evolució permanent, ja que la seua condició d'element natural la sotmet constantment a canvis. Per això, igual com no es pot veure dues vegades una flor en el mateix estat, tampoc aquesta obra finalitza amb un primer recorregut.

Parlem, doncs, d'un traspàs de fronteres en tots els àmbits. Es tracta d'un nou concepte d'exposició que conviu amb l'espai natural i que resol de manera original l'ús d'una planta quotidiana per tal d'emocionar, de pertorbar. Són la ciència i l'art lligats a través de la filosofia, d'una reflexió sobre la vida especialment rica quan es troben aquests dos camps. És l'*Home Creïlla* el símbol d'aquests interrogants vitals. ☺

Esther Díez. Llicenciada en Periodisme per la Universitat de València.